

บทที่ 3

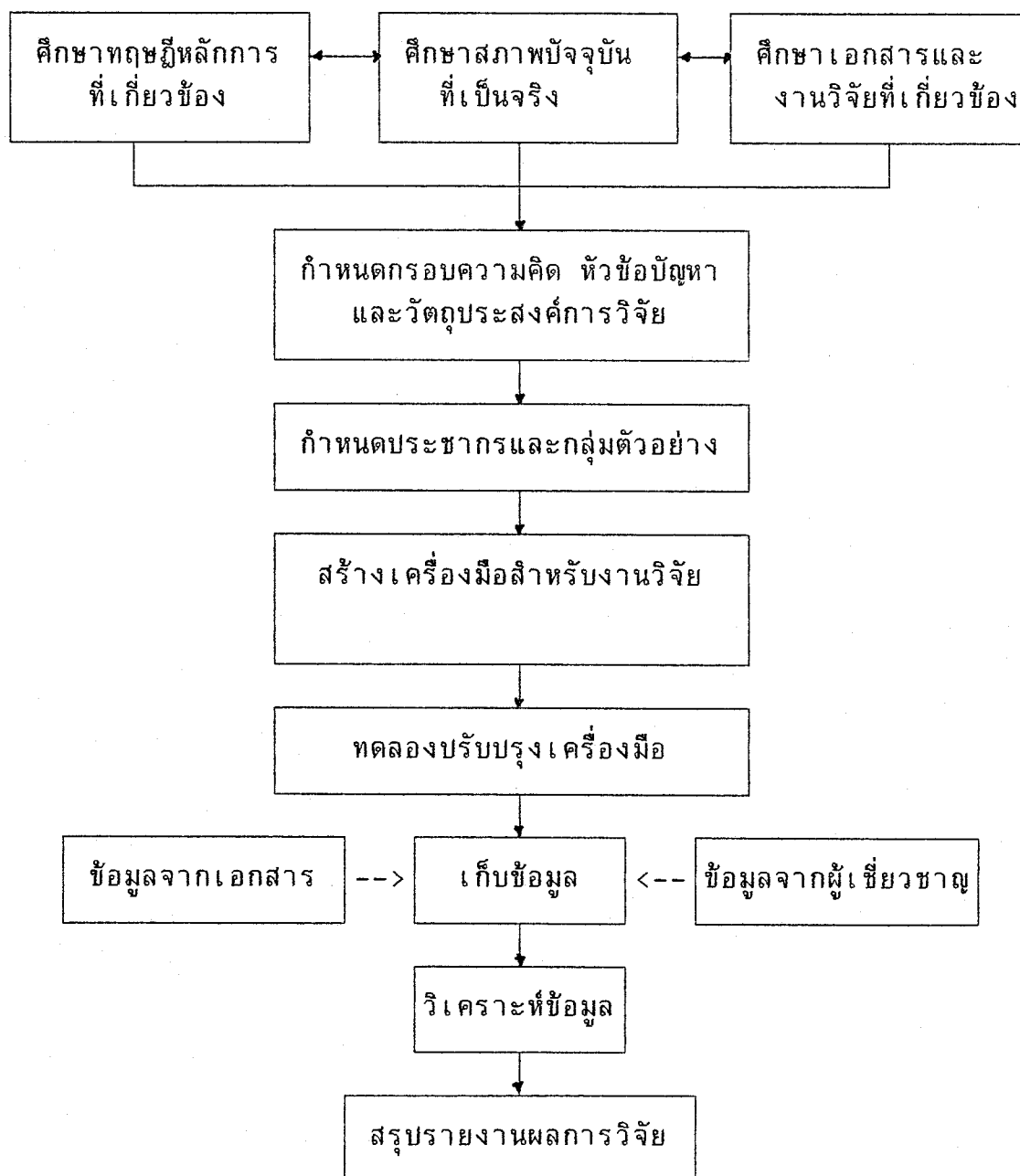
วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงที่ปฏิบัติอยู่ในโรงเรียน และความต้องการที่มีต่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดมหาสารคาม เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นไปตามขั้นตอนดังนี้

- 3.1 ลำดับขั้นของการวิจัย
- 3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 การเสนอผลการวิจัย

3.1 ลำดับขั้นของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวิธีการดำเนินการตามขั้นตอนดังสรุปไว้ ในแผนภูมิที่ 4

แผนภูมิที่ 4 แสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษาซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ฝ่ายปฏิบัติการสอน และฝ่ายสนับสนุนการสอน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 1,666 คน จำแนกเป็น

- (1) โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 907 คน
- (2) โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 552 คน
- (3) โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 207 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan (ประยูร, 2534) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 310 คน คิดเป็น ร้อยละ 18.61 และกำหนดขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ขั้นที่ 1 สุ่มตัวอย่างโดยวิธีแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) แบ่งประชากรออกเป็นชั้น ๆ (Strata) และกำหนดน้ำหนัก (Weight)

โดยใช้สูตร

$$\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่าง} = \frac{\text{จำนวนประชากรแต่ละโรงเรียน} \times 310}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละโรงเรียนดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของบุคลากร
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดมหาสารคาม

โรงเรียน	จำนวนบุคลากร	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ก. โรงเรียนขนาดใหญ่		
1 สรรคามพิทยาคม	178	33
2 วาปีปทุม	130	24
3 ผดุงนารี	162	30
4 เขียวยืนพิทยาคม	91	17
5 โกสุมวิทยาสรรค์	113	21
6 พยัคฆภูมิวิทยาคาร	84	16
7 บรบือ	78	15
8 บรบือวิทยาคาร	71	13
	907	169

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของบุคลากร
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดมหาสารคาม (ต่อ)

โรงเรียน	จำนวนบุคลากร	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ข. โรงเรียนขนาดกลาง		
1 กันทรวิชัย	96	18
2 เขวาไร่ศึกษา	55	10
3 นาเขื่อนพิทยาสรรค์	60	11
4 มหาวิชานุกูล	80	15
5 นาคุณประชาสรรค์	34	6
6 ชื่นชมพิทยาคาร	26	5
7 เขื่อนพิทยาสรรค์	29	5
8 นาโพธิ์พิทยาสรรค์	21	4
9 โคกก่อพิทยาคม	27	5
10 แกดคำพิทยาคาร	27	5
11 กุศรังประชาสรรค์	24	4
12 ดงใหญ่พิทยาคม	21	4
13 นาข่าพิทยาคม	19	4
14 มหาชัยพิทยาคาร	33	6
	552	103

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของบุคลากร
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดมหาสารคาม (ต่อ)

โรงเรียน	จำนวนบุคลากร	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ค. โรงเรียนขนาดเล็ก		
1 เสือแก้ววิทยาสรรค์	19	4
2 บ่อพานพิทยาคม	14	3
3 เมืองเตาวิทยาคม	18	3
4 เขวาใหญ่พิทยาสรรค์	24	4
5 มะค่าพิทยาคม	21	4
6 นาภูพิทยาคม	15	3
7 มิตรภาพ	12	2
8 จั้วบาวพิทยาคม	12	2
9 นาสีนวนพิทยาสรรค์	12	2
10 หนองโพธิ์วิทยาคม	12	2
11 เลิงแฝกประชาบำรุง	12	2
12 ไพนแดง	12	2
13 ดงบังพิสัยนวการนุสรณ์	12	2
14 เหล่ายาววิทยาการ	12	2
รวม	207	38
รวมทั้งสิ้น	1,666	310

ขั้นที่ 2 ในแต่ละโรงเรียนใช้วิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากจำนวนโรงเรียนในขั้นที่ 1 โดยใช้ตารางเลขสุ่ม (Table of random number) ใช้หมายเลขจากบัญชีรายนามบุคลากรกรของโรงเรียนในแต่ละโรงเรียน จนได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามที่ต้องการ ในแต่ละโรงเรียน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

แบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนการสร้าง และวิธีการดังนี้

(1) ศึกษาการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จากหนังสือ วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

(2) ศึกษาปัญหาการบริหารงาน และการปฏิบัติงานในแต่ละด้าน จากรายงานการประชุมสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา และคู่มือการประเมินมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2532 เพื่อสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมงานบริหารโรงเรียน

(3) ศึกษาแบบสอบถามจากปริญญาณิพนธ์ เรื่อง การบริหารการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ของสุวิธ แก้วเกษ (2518) เรื่อง การศึกษาสมรรถภาพในการบริหารงานของครูใหญ่ โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 11 ของวิรัตน์ ศิริบุรณ์ (2518) เรื่อง การบริหารการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร ของสุวิศ หกสุวรรณ (2527) และ ปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตพื้นที่ยากจนหนาแน่นจังหวัดอุบลราชธานี ของสุวิทย์ พรหมทา (2528) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

(4) ศึกษา และสอบถามสภาพการปฏิบัติงาน และความต้องการในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจากผู้บริหารโรงเรียน และผู้สอนในจังหวัดมหาสารคาม โดยตรง

(5) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามที่ดี และถูกต้องจากเทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย ของบุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2534) และหลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2535)

(6) ศึกษา และวางแผนในการสร้างเครื่องมือแต่ละตอน กำหนดรูปแบบของเครื่องมือ

(7) สร้างแบบสอบถาม แบบสอบถามมี 2 ลักษณะ คือ

ก. แบบสอบถามเพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยจำแนกการบริหารงานออกเป็น 7 งาน คือ

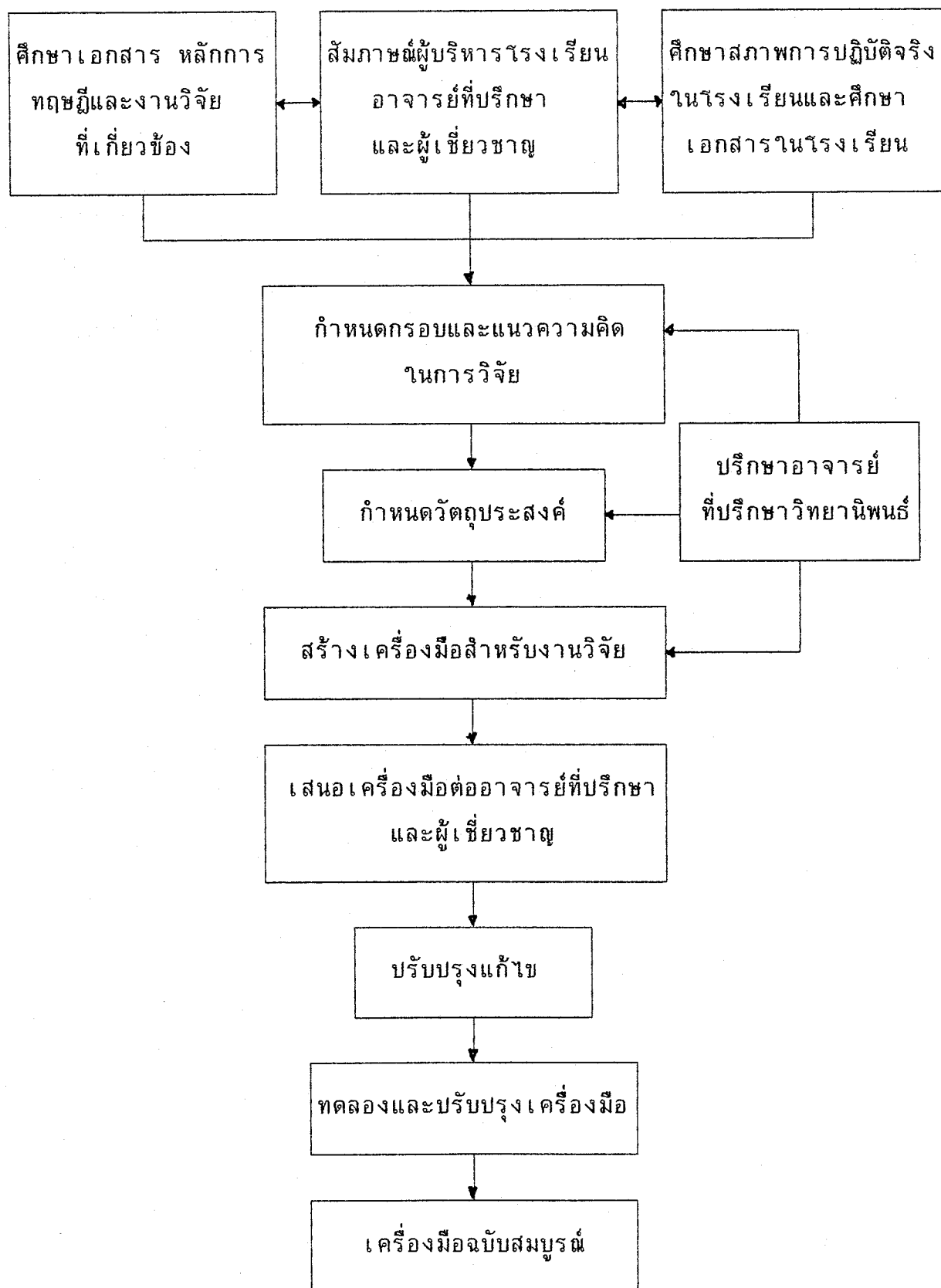
- 1) งานวิชาการ
- 2) งานบุคลากร
- 3) งานกิจการนักเรียน
- 4) งานอาคารสถานที่
- 5) งานธุรการ
- 6) งานสัมพันธ์กับชุมชน
- 7) งานบริการ

ข. แบบสอบถามเพื่อศึกษาความต้องการ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบให้เรียงลำดับความต้องการจากมากไปหาน้อย ของข้อย่อยใน 7 งาน ใช้วิธีจัดอันดับแบบ Q - Methodology หรือ Q - Sort

(8) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้มีประสบการณ์ทางด้านการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 7 คน ตรวจสอบดูความตรงของแบบสอบถาม (Validity) แล้วนำมาให้ประธานกรรมการที่ปรึกษา กรรมการที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม แล้วนำไปตรวจสอบเครื่องมือ ตามขั้นตอนดังนี้

ก. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ (Try out) กับบุคลากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดใหญ่ กลาง เล็ก สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ดจำนวน 30 คน เพื่อหาความเที่ยงของแบบสอบถาม (Reliability)

ข. หาความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับ คำนวณด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยใช้วิธีการของ Cronbach (ประยูร, 2534) ได้ค่าความเที่ยง 0.8378 แสดงว่าแบบสอบถามนี้ มีค่าความเที่ยงสูง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาเห็นชอบเป็นครั้งสุดท้าย แล้วจัดพิมพ์เครื่องมือฉบับสมบูรณ์

แผนภูมิที่ 5 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

2) การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือการวิจัยขึ้นเอง เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงาน ปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการบริหารงานใน โรงเรียนมัธยมศึกษาของบุคลากรในโรงเรียน ทั้ง 7 งานโดยได้ดัดแปลงมาจาก แบบสอบถาม ของสุวิธ แก้วเกษ (2518) แบบสอบถามของวิรัตน์ ศิริบุรณ (2518) สุวิศ หกสุวรรณ (2527) โดยยึดเนื้อหาเนื้อหาการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ทั้ง 7 งาน เป็นหลัก มีคำถาม 105 ข้อ แบบสอบถามประกอบด้วยรายละเอียด 3 ตอนดังนี้

1) ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

2) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของ Likert โดยให้ผู้ตอบแสดงความเห็นเกี่ยวกับสภาพที่ปฏิบัติในโรงเรียน เกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ทั้ง 7 ด้าน คือ

(1) งานวิชาการ	จำนวน 15 ข้อ
(2) งานบุคลากร	จำนวน 15 ข้อ
(3) งานกิจการนักเรียน	จำนวน 15 ข้อ
(4) งานอาคารสถานที่	จำนวน 15 ข้อ
(5) งานธุรการ	จำนวน 15 ข้อ
(6) งานสัมพันธ์กับชุมชน	จำนวน 15 ข้อ
(7) งานบริการ	จำนวน 15 ข้อ

3) ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบ Q Methodology (Q-Sort) โดยให้เรียงลำดับความต้องการในแบบสอบถามทั้ง 7 ด้าน ที่อยากให้มีการปฏิบัติ

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นดังต่อไปนี้

(1) ทำหนังสือถึงผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแนบบแบบสอบถามไปด้วย และนัดหมายวันเวลาที่จะเดินทางไปรับแบบสอบถาม

(2) เดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 10 - 17 กันยายน 2536 ได้ข้อมูลครบ 310 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา มาตรวจสอบความสมบูรณ์ในการตอบแบบสอบถามแล้ว คัดเลือกเอาฉบับที่สมบูรณ์ มาให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กล่าวข้างต้น

2) คำนวณค่าเฉลี่ยของคะแนน จากแบบสอบถามในภาพรวมของโรงเรียนทุกขนาดและจำแนกตามขนาดของโรงเรียน 3 ขนาด คือขนาดใหญ่ กลาง เล็ก เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงาน และความต้องการเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ งานธุรการ และงานสัมพันธ์กับชุมชน

3) ประมวลค่าระดับการปฏิบัติและความต้องการจากแบบสอบถาม โดยใช้เกณฑ์ที่พัฒนามาจากแนวความคิดของ Best (1981) โดยผู้วิจัยแปลผลข้อมูลโดยเกณฑ์คะแนน 5 ระดับ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์งานวิจัยดังนี้

- 4.51 - 5.00 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ ปัญหาและความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.51 - 4.50 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ ปัญหาและความต้องการอยู่ในระดับมาก
- 2.51 - 3.50 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ ปัญหาและความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง
- 1.51 - 2.50 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ ปัญหาและความต้องการอยู่ในระดับน้อย
- 1.00 - 1.50 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ ปัญหาและความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4) ทดสอบสมมติฐานของการค้นคว้า ด้วยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดทิศทางเดียว (One-way Analysis of Variance) โดยใช้ F-test ทดสอบความแตกต่างของค่าระดับคะแนนเฉลี่ยในโรงเรียน 3 ขนาด และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างของ

ค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ Newman-Keuls คำนวณโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS/PC⁺ (Statistical Package for the Social Sciences /Personal Computer)

3.6 การเสนอผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัย ซึ่งได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ได้นำเสนอในรูปความเรียงประกอบตาราง แสดงรายละเอียดตามลำดับที่ระบุไว้ในวัตถุประสงค์ ดังจะได้เสนอในบทต่อไป